

فرهنگ ضرب المثل های

مازندرانی

عصاره و بازتاب فرهنگ، اعتقادات و باورهای مردم مازندران

با گویش های گوناگون مازندرانی

مصطفی انصاری

انتشارات شلفین

سرشناسه: انصاری، مصطفی، ۱۳۳۵-

عنوان و نام پدیدآور: فرهنگ ضرب‌المثل‌های مازندرانی: عصاره و بازتاب فرهنگ،

اعتقادات و باورهای مردم مازندران با گویش گوناگون مازندران/ مصطفی انصاری

مشخصات نشر: ساری: شلفین، ۱۳۸۹.

مشخصات ظاهری: ۵۱۹ صفحه

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۷۳۱-۲۱-۳

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: ضرب‌المثل‌های مازندرانی

رده بندی کنگره: ۱۳۸۹ الف ۸۲۵ / PIR ۳۲۶۹

رده بندی دیویی: ۳۹۸/۹ فا

شمار کتابشناسی ملی: ۱۲۸۶۰۹۷

بیوگرافی، چاپ و صحافی: شرکت صنعت طرح و چاپ نیما

انتشارات شلفین

فرهنگ ضرب‌المثل‌های مازندرانی

عصاره و بازتاب فرهنگ، اعتقادات و باورهای مردم مازندران
با گویش گوناگون مازندرانی

مصطفی انصاری

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت و سال چاپ: نخست - ۱۳۹۰

گرافیک: زهرا احمدیان

تدوین: سمانه سادات خاتمی

مازندران - ساری

تلفن: ۰۱۵۱ - ۲۲۷۶۹۰۰

www.shelfin.com

Email: shelfin_sari@yahoo.com

همراه مؤلف: ۰۹۳۵۵۱۷۴۱۶۷

مازندران

... بربط چو بایست برخاست رود
ز مازندران شهر مایاد باد
که در بوستانش همیشه گل است
هوا خوشگوار و زمین پرنگار
نوازنده بلبل به راغ اندرون
همیشه نیاساید از جست و جوی
گلاب است گویی به جویش روان
دی و بهمن و آذر و فروردین
...
برآورد مازندرانی سرود
همیشه بر و بومش آباد باد
به کوه اندرون لاله و سنبل است
نه گرم و نه سرد و همیشه بهار
گرازنده آهوبه راغ اندرون
همه ساله هرجای رنگ است و بوی
همی شاد گردد ز بویش روان
همیشه پر از لاله بینی زمین

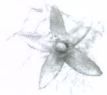
شاهنامه فردوسی

فهرست مندرجات

۱۱	 مقدمه
----	-------------

فصل اول

۱۳	 مختصری درباره‌ی زبان تبری و گویش مازندرانی
۱۹	 ضرب‌المثل
۲۲	 زبان، گویش و لهجه
۲۷	 گویش منطقه‌ای و گویش اجتماعی
۲۸	 ادبیات عامه
۳۱	 روند تاریخی گردآوری ضرب‌المثل
۳۲	 ویژگی‌های کتاب حاضر
۳۵	 حروف آوانگاری (فونتیک)

فصل دوم

۳۹	 ۲۲۰۰ ضرب‌المثل مازندرانی
----	--------------------------------

فصل سوم

۴۶۵	 واژه‌نامه‌ی مازندرانی
۵۱۷	 فهرست منابع

مقدمه

ضرب‌المثل‌ها، عصاره و بازتاب فرهنگ، اعتقادات و باورهای مردم است. بنابراین، برای شناخت فرهنگ بومی هر ناحیه و آشنایی با ویژگی‌های اعتقادی، اجتماعی و... آن مرز و بوم، شناخت ضرب‌المثل‌ها که بخش مهمی از ادبیات عامه یا فولکلور محسوب می‌شود، ضروری است.

ضرب‌المثل‌ها، به‌طور معمول، چکیده‌ی حکمت عملی، تجربه‌ها، آموخته‌ها و یافته‌های هر سامان است. شرایط زندگی، غم و شادی، آرمان‌ها و آرزوهای مشترک، موجب پدید آمدن ضرب‌المثل‌های با ساختار و محتوای مشترک شده‌است.

آنچه به عنوان ضرب‌المثل، در دائرةالمعارف ادبیات یک قوم، وجود دارد، بیانگر ارزش و غنای فرهنگی آن قوم است. به تجربه ثابت شده‌است، هر قومی که دارای قدمت و تاریخ کهن باشد، گستره‌ی فولکلوریک فرهنگش بیشتر است. ضرب‌المثل‌ها، بازتاب تضادها، نیازها، آرزوها و رنگ‌ها و یونگ‌هایی هستند که به‌طور شفاهی و سینه به سینه، در بستر تاریخ و از دل قرون و اعصار به ما رسیده‌اند و از کنار هیچ‌یک از آنها نمی‌توان به سادگی گذشت؛ زیرا ضرب‌المثل، عبارت کوتاه و مختصری است که مفهوم و مضمون ژرف و عمیقی را بیان می‌کند.

گوش مازندرانی برخلاف گوش های مناطق دیگر ایران (دسته های غربی و شرقی)، آثار مکتوب کمی دارد. آثار ادبی مربوط به زمان های دور این خطه نیز، براساس تحقیق و پژوهش تمام دانش پژوهان، بسیار اندک است.

گوش مازندرانی، به خاطر تغییرات آوایی ایجادشده در واژه ها، در میان روستاییان و شهرنشینان جلگه های مازندران، به لهجه های گوناگون تبدیل شده است؛ اما این تغییرات، در میان کوهنشینان شمالی البرز مرکزی، کمتر به چشم می خورد. زبان تبری و زیرمجموعه های آن، یعنی گوش استرآبادی و گوش مازندرانی، به سبب عدم کتابت و عوامل مختلف دیگر، فرازونشیب های زیادی را متحمل شده است. به طوری که نه تنها واژه های بی شماری، فراموش یا مهجور شده، بلکه دچار تطور در گوش نیز گردیده، به گونه ای که آهنگ گفتار، هنگام تلفظ، اشکال خاصی به خود گرفته است.

گسترده گی واژه ها، اصطلاحات، توکیبات و مفاهیم، در گوش مازندرانی، به اندازه ای است که با حفظ و ضبط آن می توان، آن را پشته ای قابل اعتماد، برای زبان فارسی به شمار آورد.

مصطفی انصاری

کارشناس ارشد زبان و ادبیات فارسی

پژوهشگر و مؤلف در زمینه علوم فراروان شناسی و طب کل فکر و عمل